

Tarih: 13.07.2020
Sayı: 7200

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU

Esas No : 2018/2456

Karar No : 2020/724

TEMYİZ EDEN (DAVACI) : Opet Petrolcülük A.Ş.

VEKİLİ : Av. Nedim Soran
Bestekar Sok. No:61-A/3 - Kavaklıdere/ANKARA

KARŞI TARAF (DAVALI) : Rekabet Kurumu
UETS Kodu: 35495-15945-49388 (E-Tebliğat)

VEKİLİ : Av. Ertül Atakan

İSTEMİN KONUSU : Danıştay Onüçüncü Dairesinin 24/04/2018 tarih ve E:2012/1888, K:2018/1513 sayılı kararının temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ :

Dava konusu istem: Rekabet Kurulunun 23/02/2012 tarih ve 12-8/232-63 sayılı kararının 1 numaralı bendinin iptali istenilmiştir.

Daire kararının özeti: Danıştay Onüçüncü Dairesinin 24/04/2018 tarih ve E:2012/1888, K:2018/1513 sayılı kararıyla;

14/07/2002 tarih ve 24815 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren, 2003/3 ve 2007/2 sayılı Rekabet Kurulu Tebliği ile değişik, Dikey Anlaşmalara İlişkin 2002/2 sayılı Grup Muafiyeti Tebliği'nin 1. maddesinde, bu Tebliğ'in amacının; dikey anlaşmaların, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi hükümlerinin uygulanmasından grup olarak muaf tutulmasının koşullarını belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinin 1. fıkrasında, üretim veya dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren iki ya da daha fazla teşebbüs arasında belirli mal veya hizmetlerin alımı, satımı veya yeniden satımı amacıyla yapılan anlaşmaların -dikey anlaşmalar- bu Tebliğ'de belirtilen koşulları taşıması kaydıyla, Kanun'un 4. maddesindeki yasaklamadan Kanun'un 5. maddesinin 3. fıkrasına dayanılarak grup olarak muaf tutulduğu; 2. fıkrasında, bu Tebliğ ile sağlanan muafiyetin, sağlayıcının dikey anlaşma konusu mal veya hizmetleri sağladığı ilgili pazardaki pazar payının % 40'ını aşmaması durumunda uygulanacağı düzenlemelerine yer verildiği;

Tebliğ'in 3. maddesinde ise, rekabet etmeme yükümlülüğünün, alıcının anlaşma konusu mal veya hizmetlerle rekabet eden mal veya hizmetleri üretmesini, satın almasını, satmasını ya da yeniden satmasını engelleyen doğrudan veya dolaylı her türlü yükümlülük olarak tanımlandığı; yine aynı Tebliğ'in 5/(a) maddesinde, Tebliğ ile tanınan muafiyetin anlaşmalarda alıcıya getirilen belirsiz süreli veya süresi beş yılı aşan rekabet etmeme yükümlülüğüne uygulanmayacağı belirtilmiştir;

2002/2 sayılı Tebliğ'in açıklanması amacıyla çıkarılan Dikey Anlaşmalara İlişkin Kılavuz'un 39. paragrafında, "Alıcıya en fazla beş yıllık süre için rekabet etmeme yükümlülüğü getirilebileceğine ilişkin düzenlemenin bir istisnası bulunmaktadır. Alıcının

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU
Esas No : 2018/2456
Karar No : 2020/724

anlaşmaya dayalı faaliyetlerini sürdürürken kullanacağı tesis tümüyle sağlayıcıya ait ise sağlayıcının kendisine ait olan bir tesiste kendi izni olmadan rakip malların satılmasına izin vermemesinin mantıklı bir sınırlama olduğu görüşünden hareketle, alıcıya getirilecek rekabet etmeme yükümlülüğü herhangi bir şekilde süre sınırlamasına tâbi tutulmamıştır. Buna göre, söz konusu tesisi kullandığı süre boyunca alıcıya rekabet etmeme yükümlülüğü getirilebilmektedir. Ancak, hâlihazırda zaten alıcıya ait olan bir tesisin sağlayıcıya kiralanması veya intifa hakkı tanınması ve sağlayıcının da bu tesisi tekrar asıl sahibi olan alıcıya kullandırması durumunda, bu istisnadan yararlanmak mümkün değildir. Bir başka deyişle, sağlayıcı tesisin mülkiyetini alıcı ile bağlantısı olmayan üçüncü kişilerden sağlanan bir aynı veya şahsi hak (kira, ariyet, üst ve intifa gibi) çerçevesinde elinde bulunduruyor ise ancak o zaman beş yıldan daha uzun bir süre için alıcıya rekabet etmeme yükümlülüğü getirebilir. Bu istisnanın dışında rekabet etmeme yükümlülüğünü Tebliğ'de izin verilen süre sınırını aşacak şekilde genişleten doğrudan ya da dolaylı her türlü sözleşme ve/veya uygulama Tebliğ'e aykırı olacaktır. Tebliğ'in 5. maddesi ile getirilen bu istisna, "öncelikle ve özellikle" ilişkinin başlangıcından itibaren üçüncü şahıslardan aynı ya da şahsi haklar kapsamında taşınmazın kullanma ve/veya yararlanma hakkının alınması ve bunu müteakiben tesisin bizzat sağlayıcı tarafından işletilmesi ya da kullanma/yararlanma hakkı veren ile hiçbir bağlantısı olmayan şahıslarla bayilik ilişkisinin kurulması ile sınırlıdır. Muafiyet kapsamındaki beş yıllık süre dolmadan; faaliyetlerin sona erdirilmesi, devralma vb. yollarla dikey anlaşmanın taraflarında değişiklik ortaya çıkması hâlinde muafiyetten yararlanılabilecek sürenin uzaması söz konusu değildir." şeklinde açıklamanın yer aldığı;

Dava dosyasının incelenmesinden; 19/10/2011 tarihinde UZN Petrol Ticaret Ltd. Şti. (UZN Petrol) tarafından Opet Petrolcülük A.Ş. (Opet) tarafından yapılan dikey anlaşmalar ve çeşitli uygulamalar yoluyla 4054 sayılı Kanun'un ve 2002/2 sayılı Tebliğ'in ihlal edildiği iddiasıyla Rekabet Kurumuna şikâyet başvurusunda bulunulduğu, önaraştırma kapsamında elde edilen belgelerden, şikâyet konusu istasyona ilişkin ilk kez Komsan Kompresör San. ve Tic. A.Ş. (Komsan) ile Opet arasında imzalanan 21/07/2003 tarih ve 15 yıl süreli bayilik sözleşmesinin imzalandığı, bu sözleşmeyi müteakiben taraflar arasında imzalanarak tapuya şerh edilen 26/08/2003 tarihli kira sözleşmesiyle ilgili istasyon üzerinde Opet lehine on beş yıl süreyle kira hakkı tanındığı, bahse konu sözleşmeler sürerken bu kez taraflar arasında 28/11/2006 tarihli ve on beş yıl süreli bir Ek Kira Sözleşmesi düzenlenerek 26/08/2003 tarihli sözleşmeye ek kaydıyla 30/11/2006 tarihinde tapuya şerh edildiği, daha sonra ilgili istasyonun işletme hakkının 08/07/2009 tarihli bayilik sözleşmesi yoluyla Kökler Petrol San. ve Tic. A.Ş.'ye verildiği, son olarak istasyonun mülkiyetinin 12/12/2011 tarihinde UZN Petrol'e geçtiği, Opet'ten edinilen 02/02/2012 tarihli yazıda, daha önce Komsan ile yapılan bayilik sözleşmesinin istasyonla ilgili ruhsatlandırma işleminin gerçekleştirilebilmesi amacıyla yapıldığı, ancak gerçekte ne Komsan'la ne de UZN Petrol ile bir bayilik ilişkisinin bulunduğu, mevcut durumda istasyonun eski ve yeni malikten bağımsız üçüncü kişi eliyle

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU

Esas No : 2018/2456

Karar No : 2020/724

işletildiğinin ifade edildiği; dava konusu Kurul kararıyla, "(1) taraflar arasındaki dikey ilişkinin 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5 (a) maddesinde düzenlenen istisna hükmünden yararlanmadığına, (2) bu çerçevede söz konusu anlaşmanın 18/09/2005 tarihinden önce yapılmış olması ve anılan tarih itibarıyla bakiye süresinin beş yılı aşması nedeniyle, 18/09/2010 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyeti kapsamında yer aldığına, (3) bununla birlikte ilgili dikey anlaşma kapsamında daha önce üzerinde akaryakıt bayilik faaliyeti yürütülmemiş gayrimenkul üzerinde yeni bir istasyon kurulmuş olması, istasyona özgü yatırım maliyetinin Opet Petrolcülük A.Ş. tarafından karşılanması nedeniyle ve somut olayın özellikleri dikkate alınmak suretiyle, UZN Petrol Ticaret Ltd. Şti.'ye Opet Petrolcülük A.Ş. tarafından üstlenilen ilişkiye özgü yatırımın varsa kalan süreye tekabül eden kısmını ödemek suretiyle anlaşmayı sona erdirmeye imkânı tanınması şartıyla, ilgili dikey anlaşmaya 21/07/2003 tarihinden itibaren on yıl süreyle bireysel muafiyet tanınmasına" karar verildiği, Opet tarafından Kurul kararının bu kısmının iptali istemiyle bakılan davanın açıldığına anlaşıldığı;

Tebliğ ve ilgili Kılavuz birlikte değerlendirildiğinde, bir anlaşmanın istisna kapsamında değerlendirilebilmesi için dağıtım şirketinin (sağlayıcı) ilgili akaryakıt istasyonuna ilişkin üst hakkını doğrudan malikten alması ve daha sonra bu istasyonu başka bir şahsa devretmesi şartının arandığı; nitekim, Kılavuz'un 39. paragrafında, Tebliğ'in 5. maddesinde dikey anlaşmalardaki rekabet etmeme yükümlülüklerine yönelik olarak düzenlenen istisna hükmünün öncelikle ve özellikle ilişkinin başlangıcından itibaren sağlanması gerektiği, muafiyet kapsamındaki beş yıllık süre dolmadan, faaliyetlerin sona erdirilmesi, devralma vb. yollarla dikey anlaşmanın taraflarında değişiklik ortaya çıkması hâlinde muafiyetten yararlanılabilecek sürenin uzamasının söz konusu olmayacağına belirtilmiştir; bu bakımdan, bayinin sağlayıcıdan önce ilgili istasyon üzerinde aynı veya şahsi bir hakka sahip olması hâlinde, daha sonra sağlayıcıya aynı veya şahsi hakkı veren üçüncü kişi ile (malik) bağlantılı olduğunun kabul edildiği ve bu tür sözleşmelerin istisna kapsamında değerlendirilmediği;

Olayda; Opet ile Komsan arasında imzalanan 21/07/2003 tarihli Bayilik Sözleşmesi incelendiğinde, taşınmaz üzerinde Opet amblemi altında akaryakıt istasyonu işletileceğinin, işleticinin yalnızca Opet'in belirleyeceği ürünlerin satışını yapacağı hükmüne yer verildiği, Opet lehine 26/08/2003 tarihinde tapuya şerh edilmiş kira hakkının tesis edildiği, 28/11/2006 tarihinde kira sözleşmesinin süresinin uzatıldığı, söz konusu kira ve bayilik sözleşmesinin bir bütün hâlinde Opet lehine rekabet etmeme yükümlülüğüne dayanan dikey bir ilişki meydana getirdiği;

Bu durumda, her ne kadar taşınmaz üzerinde kurulan akaryakıt bayiliğinin işleticiliği taşınmaz malikleriyle ilgisi olmayan teşebbüslerce yürütülecekse de, anılan dikey ilişkinin (öncelikle ve özellikle) başlangıcından itibaren Tebliğ'de istisna için aranan şartları taşımadığı anlaşıldığından, dava konusu Kurul kararında bu yönüyle hukuka aykırılık bulunmadığı;

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU
Esas No : 2018/2456
Karar No : 2020/724

Her ne kadar davacı vekili tarafından, Komsan ile imzalanan anlaşmanın uygulanmadığı, bayilik sözleşmesinin sadece taşınmaz üstünde kurulması planlanan akaryakıt istasyonunun ruhsatlandırma işlemlerinin başlatılması için imzalandığı, bu nedenle uygulanmamış anlaşmaya dayanılarak karar verilemeyeceği ileri sürülmekte ise de; 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin gerekçesinde maddenin amacı bakımından anlaşmanın, Medeni Hukuk'un geçerlilik koşullarına uymasa bile tarafların kendilerini bağlı hissettikleri her türlü uzlaşma ya da uyuşma anlamında kullanıldığının, anlaşmanın yazılı veya sözlü olmasının bir öneminin olmadığı belirtiltiği, dikey ilişkinin de 4. madde kapsamında bir anlaşma olarak incelenmesi gerektiği, taraflar arasında açıkça rekabet etmeme yükümlülüğü içeren bir bayilik sözleşmesinin kurulmuş olduğu anlaşıldığından söz konusu iddiaların geçerli görülmediği gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

TEMYİZ EDENİN İDDİALARI : Davacı tarafından, uygulamaya geçmemiş 21/07/2003 tarihli sözleşmeden bahisle somut olayın istisna kapsamında olmadığı kabul edilemeyeceği, taşınmaz üzerindeki akaryakıt istasyonu işletmeciliğinin fiilen 08/07/2009 tarihinde başladığı, bu nedenle dava konusu işlemin iptal edilmesi gerektiği ileri sürülmektedir.

KARŞI TARAFIN SAVUNMASI : Davalı idare tarafından, Danıştay Onüçüncü Dairesince verilen kararın usul ve hukuka uygun bulunduğu ve temyiz dilekçesinde öne sürülen nedenlerin, kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte olmadığı belirtilerek temyiz isteminin reddi gerektiği savunulmaktadır.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ NURAY AVCIOĞLU'NUN DÜŞÜNCESİ : Temyiz isteminin reddi ile Daire kararının onanması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüldü:

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Danıştay dava dairelerinin nihai kararlarının temyizen incelenerek bozulması, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesinde yer alan;

- a) Görev ve yetki dışında bir işe bakılmış olması,
- b) Hukuka aykırı karar verilmesi,
- c) Usul hükümlerinin uygulanmasında kararı etkileyebilecek nitelikte hata veya eksikliklerin bulunması" sebeplerinden birinin varlığı hâlinde mümkündür.

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU
Esas No : 2018/2456
Karar No : 2020/724

Temyizen incelenen karar usul ve hukuka uygun olup, temyiz dilekçesinde ileri sürülen iddialar kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir.

KARAR SONUCU:

Açıklanan nedenlerle;

1. Davacının temyiz isteminin reddine,
2. Davanın yukarıda özetlenen gerekçeyle reddine ilişkin Danıştay Onüçüncü Dairesinin temyize konu 24/04/2018 tarih ve E:2012/1888, K:2018/1513 sayılı kararının **ONANMASINA,**

3. Kesin olarak, 16/03/2020 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

Başkan
Hasan
GÜZELER

Üye
Ziya
ÖZCAN

Üye
Yalçın
EKMEKÇİ

Üye
Doç. Dr. Selami
DEMİRKOL

Üye
Bilal
ÇALIŞKAN

Üye
Turgay Tuncay
VARLI

Üye
Hasan
ODABAŞI

Üye
Yunus
AYKIN

Üye
Muhsin
YILDIZ

Üye
Hasan
ÖNAL

Üye
Bilge
APAYDIN